

Johdatus yliopistomatematiikkaan

Jokke Häsä

Matematiikan ja tilastotieteen laitos, HY

Luento 8, 5.10.2016

Implikaatio

Luettele työtoverisi kanssa tällä kurssilla esiintyneitä tilanteita (esimerkkejä, tehtäviä ym.), joissa esiintyy matemaattinen implikaatio jossain muodossa.

- joukkojen sisältyvyyden osoittaminen
- induktioaskel
- yhtälönratkaisu
- suora todistus
- epäsuora todistus?
- ...

Mikä tekee implikaatiosta vaikean?

Totuustaulu:

A	B	$A \rightarrow B$
1	1	1
1	0	0
0	1	1
0	1	1
0	0	1

"Epätodesta lähtökohdasta voi päätellä mitä vain."

Presemo: Viime viikon luentokysymys

Mitä seuraavasta implikaatioketjusta voidaan päätellä?

$$\begin{aligned}\sqrt{x^2 + 3} = 2x &\Rightarrow x^2 + 3 = 4x^2 \Rightarrow x^2 = 1 \\ &\Rightarrow x = 1 \text{ tai } x = -1\end{aligned}$$

Totta vai tarua:

E Implikaatioketjusta voidaan päätellä, että yhtälöllä $\sqrt{x^2 + 3} = 2x$ on ratkaisu.

Äänestä: presemo.helsinki.fi/jymi

Presemo: Toinen versio

$$\begin{aligned}\sqrt{x^2 + 3} = -2 &\Rightarrow x^2 + 3 = 4 \Rightarrow x^2 = 1 \\ &\Rightarrow x = 1 \text{ tai } x = -1\end{aligned}$$

Totta vai tarua:

E Yhtälöllä $\sqrt{x^2 + 3} = -2$ on ratkaisu (ylipäätään).

Äänestä: presemo.helsinki.fi/jymi

Esimerkki: Implikaation käyttö sisältyvyyssodistuksissa

- Olkoot A , B ja X joitain joukkoja. Oletetaan, että $A, B \subset X$.
- Väite: Jos $B \subset A$, niin $A \cup \complement B = X$.
- Montako implikaatiota väitteessä on?
- Miten todistus rakennetaan?

Jatkoa: Todistuksen kehysrakenne

Pääkehys:

Olet. $B \subset A$.

$$\left[\begin{array}{l} \vdots \\ 1) \quad A \cup \complement B \subset X \\ \vdots \\ 2) \quad X \subset A \cup \complement B \\ \vdots \end{array} \right.$$

Siispä $A \cup \complement B = X$.

Jatkoa: Todistuksen kehysrakenne

Alikehykset:

1) Olk. $x \in A \cup \complement B$.

[$\vdots$

Siis $x \in X$. Täten $A \cup \complement B \subset X$.

2) Olk. $y \in X$.

[$\vdots$

Siis $y \in A \cup \complement B$. Täten $X \subset A \cup \complement B$.